

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige henvendelser fra Dansk Blindesamfund, Folketingets Ombudsmand, Forbrugerrådet, Bodil Holst Kjær, Herlev, og Thorbjørn Bergnæs, Tønder.

Der har i udvalget været enighed om ikke at afgive betænkning over lovforslaget i indeværende folketingsår, men at arbejde videre med lovforslaget om Folketingets Ombudsmand i næste folketingsår med henblik på afklaring af en række væsentlige spørgsmål, som udvalget ikke finder er tilstrækkeligt belyst og tilstrækkeligt gennemdrøftet politisk. Hensigten med denne beretning er at indkredse en række punkter, hvor udvalget eller et stort flertal er enige, eller hvor man er enige om, at problemkredsen skal belyses yderligere.

Det er for udvalget helt afgørende, at Folketingets Ombudsmand personligt kan præge ombudsmandsinstitutionens virksomhed, og et flertal (udvalget med undtagelse af Enhedslistens medlem) finder derfor, at der kun bør være én ombudsmand. Det er denne ombudsmand og ikke institutionen, som har den legitimation, der ligger i at være valgt af Folketinget og at kunne afskediges af dette. Flertallet finder derfor heller ikke, at der bør gives mulighed for at oprette stillinger som »viceombudsmand«, idet det kunne lede tanken hen på, at der var flere ombudsmænd.

På denne baggrund er udvalget optaget af, hvorvidt ombudsmanden, i det omfang det hidtil har været tilfældet, fortsat ville kunne præge institutionens virksomhed og have indblik i de enkelte sager, hvis der skete en større udvidelse af sags- og medarbejdertallet i ombudsmandsinstitutionen. Dette personlige præg og Ombudsmandens indseende med i hvert fald større og mere principielle sager har været afgørende for ombudsmandsordningens succes, og flertallet vil derfor være betænkeligt ved ændringer, som måtte mindske de reelle muligheder herfor. Konsekvenserne i så henseende af at tillægge Ombudsmanden nye opgaver bør derfor overvejes nærmere. I den forbindelse søger udvalget vurderet, hvor store ressourcer der hidtil har været brugt og fremover ventes at blive brugt på de forskellige opgavetyper, som Ombudsmanden er eller foreslås tillagt, og i hvilket omfang Ombudsmanden personligt involveres i vedkommende type af opgaver.

Ét af de områder, hvor Ombudsmanden er foreslået tillagt nye opgaver, er i relation til kommunerne, idet den nuværende ombudsmandslovs skel mellem statsforvaltningen og kommunerne er foreslået ophevet. Det er dog kraftigt understreget i Ombudsmandslovudvalgets betænkning 1272/1994, at Ombudsmandens indseende er en retlig kontrol inklusive kontrol af »god forvaltningsskik«. Og det er fore-

slået at opretholde den hidtidige bestemmelse i ombudsmandsloven om, at Ombudsmanden ved udøvelsen af sine beføjelser skal tage hensyn til de særlige vilkår, hvorunder det kommunale styre virker. Retsudvalget finder – uden i øvrigt endnu at have taget stilling til forslaget – anledning til at fremhæve de to konkrete – og meget væsentlige – eksempler på udslag af Ombudsmandens pligt til at tage hensyn til de vilkår, hvorunder det kommunale styre virker, der nævnes i betænkningen side 75. Det drejer sig om, at Ombudsmanden skal respektere den kommunale budgetmagt, og at Ombudsmanden skal lægge til grund, at det er kommunalbestyrelsen, der inden for gældende rets rammer fordeler kommunens ressourcer, dvs. at Ombudsmanden, hvor der er tale om skønmæssige forvaltningsakter eller lignende afgørelser, må respektere den lokalpolitiske afvejning og den deraf følgende mulige forskellighed mellem kommunerne.

I relation til spørgsmålet om forholdet mellem Ombudsmanden og kommunaltilsynet har Ombudsmandslovudvalget foretrukket den løsning ikke at lægge forholdet mellem Ombudsmanden og kommunaltilsynet i faste rammer, men at overlade samvirket mellem de to kontrolinstanser til praksis. Retsudvalget finder det hensigtsmæssigt nærmere at drøfte fordele og ulemper ved denne og andre løsninger, inden der tages endelig stilling til spørgsmålet om Ombudsmandens kompetence i forhold til kommunerne.

Ombudsmandslovudvalgets betænkning indeholder endvidere forslag om Ombudsmandens kompetence i forhold til tvistnævn (nævn, der afgør tvister mellem borgerne) og til andre domstolslignende nævn. For så vidt angår tvistnævn, er Retsudvalget enig med Ombudsmandslovudvalget i, at nævn, der under en betryggende proces træffer afgørelse i tvister mellem borgere, bør være uden for Ombudsmandens indseende, selv om vedkommende nævn hviler på et offentligretligt grundlag (f.eks. er oprettet ved lov eller i henhold til lov), og selv om nævnet er omfattet af forvaltningsloven og offentlighedsloven. Med hensyn til andre domstolslignende nævn har Ombudsmandslovudvalget valgt en vurdering som grundlag for fastlæggelsen af grænsen for ombudsmandens indseende med disse domstolslignende nævn, der ikke kan føre til en præcis grænsedragning, og Ombudsmandslovudvalget har foreslået, at ombudsmandsloven ikke lægger grænsen, men at lovgivningsmagten for hvert enkelt domstolslignende nævn træffer bestemmelse om, hvorvidt nævnet skal være under Ombudsmandens indseende eller ej. Retsudvalget finder, at det er et godt udgangspunkt, Ombudsmandslovudvalget har taget ved at gå ud